

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANINDA EĞİTİM ALAN ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ İLE GİRİŞİMCİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN ENTREPRENEURIAL TENDENCY AND ENTREPRENEURIAL PERSONALITY TRAITS OF STUDENTS IN THE FIELD OF HEALTH SCIENCES

Dr. Öğr. Üyesi Nükhet BAYER

Lokman Hekim Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Yönetimi Bölümü,
Ankara, Türkiye

Orcid ID: 0000-0003-3177-0596

Doç. Dr. Yasin UZUNTARLA

Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Sağlık Yönetimi Bölümü
Ankara, Türkiye

Orcid ID: 0000-0002-5021-3763

Prof. Dr. İsmet ŞAHİN

Lokman Hekim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Bölümü
Ankara, Türkiye

Orcid ID: 0000-0003-0878-5669

ÖZET

Bu araştırma sağlık bilimleri alanında eğitim alan lisans ve ön lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ile girişimci kişilik özelliklerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı nitelikteki araştırmanın evrenini bir vakıf üniversitesinde sağlık bilimleri alanında öğrenim görmekte olan lisans ve ön lisans öğrencilerinin tamamı oluşturmuştur. Örneklem seçilmeden tüm evrene ulaşılmaya çalışılmış ve öğrencilerin %57'si (n=1004) araştırmaya katılmıştır. Araştırmanın verileri "Sosyo-demografik Özellikler Formu", "Girişimcilik Eğilimi Ölçeği" ve "Girişimci Kişilik Özellikleri Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde t-testi, ANOVA, Post Hoc Tukey Test, Pearson Korelasyon analizi ve Basit doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimi Ölçek puanı (3,11±0,32) ve Girişimci Kişilik Ölçek puanı (3,24±0,27) orta düzeyde bulunmuştur. Öğrencilerin yaş, cinsiyet, anne baba mesleği, ailenin ekonomik durumu, yaşadığı coğrafi bölge, eğitim kademesine göre girişimcilik eğilimi ve girişimci kişilik özelliklerinde anlamlı farklılık vardır. Öğrencilerin girişimcilik eğilimi ile girişimci kişilik özellikleri arasında pozitif yönde anlamlı korelasyon olduğu ve öğrencilerde girişimci kişiliğin girişimcilik eğilim düzeyini etkilediği bulunmuştur (p<0,05). Toplumsal kalkınmada önemli olan girişimcilik faaliyetlerinin artmak için üniversite eğitiminde girişimcilik dersi yer almalı ve öğrencilerin projeler yapması desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik Eğilimi, Girişimci Kişilik Özellikleri, Öğrenciler, Sağlık Bilimleri

ABSTRACT

This research was conducted to examine the entrepreneurial tendencies and entrepreneurial personality traits of undergraduate and associate degree students studying in the field of health sciences. The universe of the descriptive study consisted of all undergraduate and associate degree students studying in the field of health sciences at a private university in Ankara, Turkey. It was aimed to reach the whole universe without selecting a sample, while 57% of the students (n=1004) participated in the research. The data of the study were obtained by using the "Socio-demographic Characteristics Form", "Entrepreneurship Tendency Scale" and "Entrepreneurial Personality Characteristics Scale". T-test, ANOVA, Post Hoc Tukey Test, Pearson Correlation Analysis and simple linear regression analysis were employed in the analysis of the data. Students' Entrepreneurial Tendency scale score (3.11 ± 0.32) and Entrepreneurial Personality Scale score (3.24 ± 0.27) were found to be moderate. Significant differences were observed in the entrepreneurial tendency and entrepreneurial personality traits of the students according to age, gender, parental occupation, family economic status, geographical region and education level. It was found that there was a significant positive correlation between the entrepreneurial tendency of the students and their entrepreneurial personality traits, and that the entrepreneurial personality of the students affected the level of entrepreneurial tendency ($p < 0.05$). This follows that an entrepreneurship course should be included in university education and students should be supported to make projects in order to increase entrepreneurship activities, which are important in social development.

Keywords: Entrepreneurial Tendencies, Entrepreneurial Personality Traits, Student, Health Science

GİRİŞ

Girişimcilik, iş hayatının doğal bir olgusu ve parçasıdır. Girişimcilik becerilerinin olması, değişime ve öğrenmeye yönelik yönetimlerin benimsenmesi kurumun sağlıklı işlediğini göstermektedir. Bu nedenle gerek kişilerin gerek kurumların girişimciliği anlaması ve yönetebilmesi faydalı olacaktır (Diandra ve Azmy, 2020). Girişimcilik kelimesi Fransızca bir şey yapmak anlamındaki “entreprendre” kelimesinden gelmekte olup (Taysı ve Canbaz, 2014; Gutierrez ve Guerrero, 2011), kavram olarak 18. yüzyılda Fransız ekonomist R. Cantillon tarafından geliştirilmiştir (Korkmaz, 2012). Girişimcilik; çevreyi değerlendirerek fırsat ve tehditleri öngörmek, imkân ve kaynakları oluşturmak, planlanan eylemi icraata dönüştürerek kar ve fayda sağlanması sürecidir (Bozkurt, 2007). Girişimciliğin hedefi, iş fırsatları yaratmak ve ekonomik kalkınmaya öncülük etmektir (Barot, 2015; Hessels, 2019). Daha sonra girişimcilik, teknik beceriye ve yönetsel yeteneklere sahip insan gücü kaynaklarını istihdam etmelidir (Barot, 2015; Chang vd., 2015).

Girişimcilik eğilimi, bir girişimin başarısı için çok önemli bir faktördür (Perpek vd., 2021; Hofmeister ve diğerleri, 2015). İster gelişmek isteyen bir toplulukta isterse yenilik yapmak isteyen büyük bir kuruluşta olsun, girişimciliğin olabilmesi için girişimcilik eğilimi olmalıdır (Krueger & Brazeal, 2018). Krueger & Brazeal (1994) ve Lengyel (2008) girişimcilik eğiliminin, girişimcilik niyetinden farklı olduğunu ifade etmektedir. Çünkü girişimcilik eğilimi daha geniş bir kavramı ve iş fırsatlarını kavramaya yönelik bir tür kişisel özelliğini kapsamaktadır. Girişimcilik eğilimi, bireylerin girişime geçmeden önceki adımlarını ve risk alma durumlarını ifade etmektedir. Girişimcilik hazırlığı ve arayışı içinde olunan bu dönem, kişilerin girişimcilik eğilimiyle doğrudan ilgilidir (Koe vd., 2012; Arslan vd., 2018). Lengyel'in (2008) girişimcilik eğilimine ilişkin araştırmaları 1988 ile 2007 arasındaki dönemi kapsamaktadır. Bu araştırmada 1990'lı yıllarda girişimcilik potansiyelinin erkekler ve gençler arasında daha güçlü olduğunu ortaya koymaktadır. Sosyal statü de girişimcilik eğilimi ile pozitif bir ilişki göstermekte; kendilerini yüksek veya orta sınıflara ait olarak görenler, alt veya alt orta sınıflara mensup olanlara göre girişimcilik faaliyetlerine daha istekli oldukları saptanmıştır. Eğitim düzeyinin de girişimcilik eğilimini önemli ölçüde etkilediği; mesleki ve ortaöğretim teknik yeterliliğine sahip olanlar arasında en popüler olanı girişimcilik iken, yükseköğretim mezunlarının girişimcilik eğilimleri ortalamanın çok az üzerindeydi.

Avrupa Birliği tarafından yayınlanan ve ülkelerin girişimcilik eğilimlerini belirlemek için Eurostat-OECD girişimcilik gösterge programı (EIP) 2007 yılında oluşturulmuştur. Bu program kapsamında tek bir göstergenin girişimciliğin farklı yönlerini yakalayamayacağı belirtilmiş ve bu nedenle girişimcilik üzerine 18 gösterge geliştirilmiştir. Bunlardan biri de girişimcilik eğilimini gösteren girişimci işveren doğum oranıdır (Eurostat, 2021). En son yayınlanan 2019 yılı verilerine göre Litvanya (% 19,35) ve Portekiz (% 15,78) en yüksek; Avusturya (% 6,04) ve İsveç (% 6,22) en düşük girişimcilik eğilim puanlarına sahip ülkelerdir. Avrupa Birliği ortalaması ise (% 10,05)'dir (Eurostat, 2021). Türkiye'de bu oran 2019 yılında %13,0 iken, 2020 yılında %14,7'ye yükselmiştir (TÜİK, 2020).

Girişimcilik üzerine yapılan çalışmalarda hangi faktörlerin girişimciliği ve girişimcilik eğilimini etkilediği değerlendirilmiş, çevresel ve doğuştan bazı etmenlerin etkili olduğu üzerinde uzlaşıya varılmıştır. Bunların genellikle; aile, eğitim, yaş, kişisel değerler, iş tecrübesi, rol

modeller ve kişilik özellikleri olduğu bulunmuştur (Bozkurt vd., 2018). Kişilik, Roma Tiyatrosunda farklı duyguları yansıtmakta kullanılan maskelerin adı olan Latince “persona” kelimesinden gelmekte olup (Uzuntarla, 2020), bireyi diğerlerinden ayıran, olaylar karşısında verdiği tutarlı tepkiler, bedensel ve psikolojik özelliklerin tümüdür (Güney, 2016). Girişimci kişilik özellikleri, bireyin girişimci davranışlar sergilemesinde etkili olan kişilik özellikleridir. Girişimci kişilik özellikleri gösteren kişiler, girişimcilik arayışında olurlar ve girişimlerinin başarı ile sonuçlanması için öncesinde ve sonrasında uygun hareket tarzları gösterirler (Doğan, 2013; Mirza ve Demiral, 2019). Yapılan araştırmalarda girişimci kişilik özellikleri olarak genellikle başarıya ihtiyacı duyma, yeniliğe açık olma, risk alma, kendine güvenme, kontrol odağı ve belirsizliğe tolerans kabul edilmiştir (Türkoğlu vd., 2017; Koh, 1996).

Risk alma: Risk, durumu etkileyecek olayların belirsizliğidir. Kayıp veya zarar görme olasılığıdır (Doval, 2019). Risk alma ise riske karşı bireyin gösterdiği tutumdur. Cesaretli olabilir, kararsız kalabilir ya da uzaklaşabilir. Girişimcilik doğası gereği risk barındırdığından, girişimcinin de risk alma eğiliminin yüksek olması beklenmektedir. Kabul gören girişimci tanımlarının çoğunda, risk alma sorumluluğunu üstlenen kişi olarak girişimciyi tanımlaması da bundandır. Girişimcinin risk alırken ölçülü ve akılcı davranması büyük önem taşımaktadır (Taşgıt ve Durak, 2017; Yüceol, 2017).

Yenilikçilik: Bilim ve teknoloji kullanılarak farklılık oluşturulması, sosyal ve ekonomik yarar sağlanması işlemleri yenilikçilik olarak tanımlanmaktadır. Genelde icat ile karıştırılsa da farklı kavramlardır. İcat yeni bir ürün iken, yenilikçilik yeni bir değerdir. Örneğin dikiş makinesinin ilk yapımı icat iken, makineyi kullanıcı dostu hale getirip üreten Singer firması yenilikçi davranmıştır (Dil vd., 2012; Szymkowski, 2005; Uzuntarla vd., 2016). Yenilikçilik özelliği yüksek bireyler, klasik yöntemler yerine daha yeni yöntemlerle mal ve hizmet sunmaya çalışırlar. Dolayısıyla bu kişiler aynı zamansa risk alma eğilimleri de yüksek olan bireylerdir. Girişimci bireylerin yenilikçi davranması beklenmektedir (Nazarlı, 2021).

Başarıya İhtiyacı Duyma: Başarıya arzusu ile hareket eden bireyler işi sahiplenerek sorumluluk üstlenen, iş tatminine önem veren, problem çözme becerisi yüksek, riski iyi analiz ederek başarıyı hedefleyen kişilerdir. Başarıya ihtiyacı duyma, girişimciliği artıran faktörlerden biridir (Balaban ve Özdemir, 2008; Yüceol, 2018). Dolayısıyla girişimci bireylerin yüksek düzeyde başarıya ihtiyacı duymaları beklenmektedir.

Kontrol Odağı: Bireylerin gerçekleştirdikleri davranışların sonuçlarını sahiplenme durumlarıyla ilgilidir. Bazı bireyler sonucu (olumlu/olumsuz) kaderin ya da kendisi dışındaki faktörlerin etkisine bağlıyorsa, bu kişilerin kontrol odağı düşük kişiler olduğu söylenebilir. Olayların bireyin kendisi dışındaki faktörlerin sonucu olduğuna inanılması, bireyin harekete geçmesini engelleyerek ümitsizliğe, kaderciliğe ve bekleyişe sürükleyecektir. (Mirza ve Demiral, 2019; Ibudinni vd., 2021). Dolayısıyla girişimci bireylerin olayların sonucunu kendi hareketlerine bağlayan yani kontrol odağı yüksek bireyler olması beklenmektedir.

Kendine Güven: Kendine güven duygusu, bireyin bir işi başarıyla yerine getirebilmesi için gerekli donanım ve yeteneğe sahip olduğuna dair inancıdır. Ayrıca kendine güvenme, kişinin eyleme geçmesi için itici bir faktördür. Girişimcilik için risk alan, planlı davranan, hatadan korkmayan ve rasyonel bir şekilde değerlendirme yaparak kendine güvenen girişimcilik özellikleri ön plana çıkmaktadır (Türkoğlu vd., 2017; Benabou ve Tirole, 2002). Dolayısıyla girişimcinin kendine güven duygusu yüksek bireyler olması beklenmektedir.

Belirsizliğe Tolerans: Bireyler karşılaştıkları belirsiz olaylar karşısında kendini kaygılı ve baskı altında hissedebilirler. Bu olay karşısında karar verebilme becerileri onların belirsizliğe toleranslarını göstermektedir. Belirsizliğe karşı toleransı yüksek bireyler, olayları ilginç olarak algılayıp rahat bir şekilde krizi yönetirler. Belirsizliğe toleransı düşük olanlar ise kaygılı, huzursuz ve panik halindedirler (Banai ve Tulimieri, 2013; De Berker vd., 2016). Girişimcilik risk ve belirsizlik barındırdığından dolayı girişimcilerin belirsizliğe karşı toleranslarının yüksek olması beklenmektedir.

Dünyada ve Türkiye’de girişimciler farklı projelerle mali ve teknik olarak desteklenmektedir. Türkiye’de KOSGEB ve İŞKUR aracılığıyla girişimcilere destek sağlanmaktadır. Özellikle kadın ve genç girişimcilere destek programları daha yoğundur. Girişimcilik istatistikleri incelendiğinde; yeni bir iş sahibi olan girişimcilerin oranı Türkiye’de %7,05 iken, Polonya’da %1,13’dür. Avrupa ortalaması ise %3,40’dır (Karadeniz, 2018). Küresel anlamda işsizlik probleminin olması da girişimciliğin önemini ve talebini daha da artırmıştır (Maya ve Yılmaz, 2018). Türkiye’de 2021 yılı Kasım ayı itibarıyla genç işsizlik oranı %22,1 iken, genel işsizlik oranı %11,7 olarak açıklanmıştır (TUIK, 2021). Sağlık sektörü çalışanları da unvanları ve yetkileri ölçüsünde girişimcilik yapabilmektedir. Birçok üniversitede, geleceğin sağlık çalışanları olan sağlık eğitimi alan öğrencilerin eğitim müfredatlarına girişimcilik dersleri eklenmiş ve bu konuda seminerler düzenlenmektedir. Örneğin eczacının eczane, hekim ve diş hekimlerinin muayenehane, optisyenin optisyenlik müessesesi, ağız ve diş sağlığı teknikerinin diş laboratuvarı, ilk ve acil yardım teknikerinin özel ambulans hizmeti vermesi gibi mesleki girişimlerin yanı sıra mesleğinin dışında farklı alanlarda girişimlerde de bulunabilirler.

Bu çalışma ile sağlık alanında eğitim gören lisans ve ön lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ile girişimci kişilik özelliklerinin belirlenmesi ve bu değişkenler arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

1. MATERYAL VE METOT

1.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma Lokman Hekim Üniversitesinde sağlık alanında eğitim gören lisans ve ön lisans öğrencileriyle Ekim-Kasım 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Lisans öğrencisi 784, ön lisans öğrencisi 975 olup toplam 1759 kişi araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Lisans bölümleri; diş hekimliği, eczacılık, hemşirelik, ebelik, fizik tedavi ve rehabilitasyon, dil ve konuşma terapisi, beslenme ve diyetetik, odyolojidir. Ön lisans bölümleri; ağız diş sağlığı, anestezi, ameliyathane hizmetleri, ilk ve acil yardım, tıbbi laboratuvar, tıbbi görüntüleme, diyaliz, optisyenlik, yaşlı bakım bölümlerinden oluşmaktadır. Araştırmada örneklem seçilmeyerek öğrencilerin tamamına ulaşılması hedeflenmiş olup 472 lisans, 532 ön lisans olmak üzere toplam 1004 öğrenciye ulaşılmıştır. Ankete katılım oranı lisans öğrencilerinde %60,2, ön lisans öğrencilerinde %54,5 olup genel katılım oranı ise %57’dir.

1.2. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada verilerin toplanması için anket yöntemi kullanılmıştır. Öğrencilere araştırma ile ilgili bilgi verilmiş katılmaya gönüllü olanlara online anket formu mail olarak gönderilerek formun doldurulması sağlanmıştır.

1.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada 3 bölümden oluşan anket formu hazırlanmıştır. Birinci bölümde araştırmacılar tarafından hazırlanan yaş, cinsiyet, okul türü, sınıf seviyesi, anne ve baba meslek, doğum yeri bölgesi, aile gelir düzeyi, kariyer hedefi ve iş kurma deneyimini içeren 10 soru yer almaktadır. İkinci bölümde “Girişimcilik Eğilimi Ölçeği” kullanılmıştır. Katılımcıların girişimcilik eğilimlerini belirlemek için Girginer ve Uçkun (2004) tarafından geliştirilen bu ölçek 14 sorudan oluşmaktadır. Ölçek 5’li likert tarzında olup “Hiç katılmıyorum” için 1, “Tamamen katılıyorum” için ise 5 puan alınmaktadır. Ölçekten yüksek puan alınması katılımcının girişimcilik eğiliminin yüksek olduğunu göstermektedir.

Anket forumunun üçüncü bölümünde “Girişimci Kişilik Özellikleri Ölçeği” yer almaktadır. Katılımcıların girişimci kişilik özelliklerini belirlemek için Koh (1996) tarafından geliştirilen, Bozkurt (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan bu ölçek 36 sorudan oluşmaktadır. 6 alt boyutu bulunmaktadır. Bunlar; risk alma, yenilikçilik, başarıya ihtiyacı duyma, kontrol odağı, kendine güven ve belirsizliğe toleranstır. Ölçek 5’li likert tarzında olup “Hiç katılmıyorum” için 1, “Tamamen katılıyorum” için ise 5 puan alınmaktadır. Ölçekten yüksek puan alınması katılımcının girişimci kişilik özelliklerinin yüksek olduğunu göstermektedir. 5’li likert tipi ölçeklerde verilerin dağılım aralığı 5 puan genişliğinde yer almaktadır. Dağılım aralığı hesaplanırken en büyük değerden, en küçük değer çıkarılarak derece sayısına bölünmüştür. Bu işlem sonucunda her aralığın 0,79 genişliğe sahip olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla; 4,20-5,00 arası “çok yüksek”, 3,40-4,19 arası “yüksek”, 2,60- 3,39 arası “orta”, 1,80- 2,59 arası “düşük”, 1,00-1,79 arası “çok düşük” olarak sınır değerleri belirlenmiştir. (Sümbüloğlu, 1993). Araştırmamızda kullanılan ölçekler 5’li likert tarzında olduğundan bu doğrultuda yorumlanmıştır.

1.4. Etik Hususlar

Araştırma için Lokman Hekim Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan onay alınmıştır (Karar no 2021/144 ve Kod no: 2021134). Çalışmanın yapıldığı üniversite yönetiminden yazılı izin alınmıştır. Araştırmaya davet edilen öğrencilere araştırma ile ilgili bilgi verilmiş, gönüllü olduğuna dair onam verenler çalışmaya dâhil edilmiştir.

1.5. İstatistiksel Analiz

Araştırma verilerinin analizi SPSS (Version 21, Chicago IL, USA) istatistik programı ile yapılmıştır. Tanımlayıcı istatistiklerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma ve frekans analizi kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği basıklık ve çarpıklık değerleri ile belirlenmiştir. Skewness ve Kurtosis değerlerinin ± 2 aralığında olmasından dolayı normal dağılım gösterdiği görülmüştür (Pituch ve Stevens, 2012). Verilerin normal dağılmasından dolayı iki bağımsız grubun karşılaştırılmasında Independent Samples T Test, üç ve daha fazla grubun karşılaştırılmasında One Way ANOVA, gruplar arasındaki farklılıkların belirlenmesinde Post Hoc Tukey Test, değişkenler arası ilişkilerin belirlenmesinde Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki etkiyi belirlemek için ise basit doğrusal regresyon analizinden yararlanılmıştır. İstatistiksel olarak $p < 0,05$ değeri anlamlı olarak kabul edilmiştir.

2. BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1. Demografik Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyodemografik özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur. Öğrencilerin yaş aralığı 18-36 yıl olup, yaş ortalaması $19,25 \pm 4,3$ ’dür. Öğrencilerin %81,5’i kadın,

%53,0'ü lisans, %59,0'u birinci sınıf öğrencisi, %68,7'si İç Anadolu Bölgesi doğumlu, %73,5'in annesi ev hanımı, %31,5'inin babası serbest olarak çalışmaktadır. Öğrencilerin %52,4'ü orta düzey aile gelirine sahip %63,0'ünün kariyer hedefi kamu sektöründe çalışmaktır ve öğrencilerin %94,4'ünün bir iş kurma girişimi olmamıştır.

Tablo 1. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri

Sosyodemografik Özellikler	n	%
Yaş		
18-21	856	85,3
22-25	86	8,6
26 ve üzeri	62	6,1
Cinsiyet		
Erkek	186	18,5
Kadın	818	81,5
Okul Tipi		
Lisans	472	47,0
Ön lisans	532	53,0
Sınıf		
1	592	59,0
2	306	30,5
3	44	4,4
4	62	6,1
Doğum Yeri		
Marmara	44	4,4
İç Anadolu	690	68,7
Ege	30	3,0
Karadeniz	82	8,1
Güneydoğu Anadolu	62	6,2
Doğu Anadolu	42	4,2
Akdeniz	54	5,4
Anne Meslek		
Ev Hanımı	738	73,5
Kamu sektörü	126	12,5
Özel sektör	104	10,4
Serbest Meslek	36	3,6
Baba Meslek		
Çalışmıyor	44	4,4
Kamu sektörü	288	28,6
Özel sektör	268	26,7
Serbest Meslek	316	31,5
Emekli	88	8,8
Aile Gelir Düzeyi		
5000 TL ve altı	300	29,9
5001-9000 TL	526	52,4
9001 TL ve üzeri	178	17,7
Kariyer hedefi		

Kamu sektörü	632	63,0
Özel sektör	156	15,5
Aile işi	12	1,2
Kendi işi	204	20,3
<i>İş kurma deneyimi</i>		
Hayır	948	94,4
Evet	56	5,6

Çalışmamızda katılımcıların Girişimcilik Eğilimi Ölçeği'nden aldıkları puan ortalaması (3,11±0,32) bulunmuş ve girişimcilik eğilimlerinin orta düzeyde oldukları belirlenmiştir. Girişimci Kişilik Ölçeği geneli (3,24±0,27) ile Risk Alma (3,20±0,41); Yenilikçilik (3,13±0,65); Kontrol Odağı (2,92±0,61); Kendine Güven (3,18±0,45); Belirsizliğe Tolerans (3,36±0,31) alt boyutları puan ortalamaları orta düzeyde bulunmuştur. Başarma İhtiyacı Duyma (3,65±0,35) alt boyut puanı ise yüksek düzeyde bulunmuştur. Ölçeklerin ve alt boyutların güvenilirlik katsayıları 0,70'in üzerinde bulunmuş olup, güvenilir oldukları değerlendirilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Ölçek toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarının dağılımı ve güvenilirlik katsayıları

Değişkenler	Madde sayısı	Minimum	Maksimum	Ort.	Ss	CA
Girişimcilik Eğilimi	14	1,36	4,50	3,11	0,32	0,77
Girişimci Kişilik Ölçeği Geneli	36	2,00	4,57	3,24	0,27	0,73
Risk Alma	7	1,43	4,43	3,20	0,41	0,83
Yenilikçilik	3	1,00	5,00	3,13	0,65	0,80
Başarma İhtiyacı Duyma	9	2,00	4,78	3,65	0,35	0,74
Kontrol Odağı	4	1,00	4,75	2,92	0,61	0,63
Kendine Güven	4	1,00	4,25	3,18	0,45	0,70
Belirsizliğe Tolerans	9	2,00	4,22	3,36	0,31	0,72

Çalışmamızda girişimcilik eğilimi ölçeği puanı öğrencilerin yaşları açısından değerlendirildiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş olup ($p=0,013$), farkın 22-25 yaş grubu ile diğer gruplar arasında olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Eğitim kademeleri açısından bakıldığında ön lisans öğrencilerinin, lisans öğrencilerine göre girişimcilik eğilimi puanları daha yüksektir ($p<0,001$). Öğrencilerin sınıf düzeyine göre de girişimcilik eğilimi puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş olup ($p<0,001$), dördüncü sınıf öğrencilerinin diğer sınıflara göre girişimcilik eğilimleri daha düşüktür ($p<0,05$). Öğrencilerin doğup büyüdüğü coğrafi bölgeye göre girişimcilik eğilimi puanları incelendiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olup ($p=0,003$), Güneydoğu Anadolu Bölgesi doğumlu olanların Ege, Karadeniz ve İç Anadolu Bölgesi doğumlulara göre girişimcilik eğilimi puanlarının daha düşük olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Öğrencilerin aile gelir düzeyine göre girişimcilik eğilimlerinde anlamlı farklılık bulunmuş ($p=0,003$) ve düşük gelire sahip öğrencilerin orta ve yüksek gelir düzeyine sahip olan öğrencilere göre girişimcilik eğilimi puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Öğrencilerin kariyer hedeflerine göre girişimcilik eğilimi puanlarında anlamlı farklılık bulunmuş olup ($p=0,003$), özel sektörde çalışmayı hedefleyen öğrencilerin kamu sektörü ve aile işinde çalışmayı hedefleyenlere göre girişimcilik eğilim puanları daha yüksektir ($p<0,05$). Diğer sosyo-demografik özellikler ile girişimcilik eğilimi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$) (Tablo 3). Öğrencilerin yaşlarına göre girişimci kişilik ölçeği puanında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş olup ($p=0,03$), 18-

21 yaş grubunun 26 ve üzeri yaş grubuna göre girişimci kişilik puanı anlamlı olarak daha yüksektir ($p=0,02$). Erkeklerin kadınlara göre girişimci kişilik ölçeği puanı daha yüksektir ($p=0,006$). Sınıf düzeylerine göre incelendiğinde, ikinci sınıfların diğer sınıflara göre girişimci kişilik puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0,001$). Öğrencilerin doğum yerlerinin olduğu coğrafi bölgeye göre girişimci kişilik puanları incelendiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş olup ($p=0,004$), Ege Bölgesi doğumlu olanların Doğu Anadolu, Karadeniz ve İç Anadolu Bölgesi doğumlulara göre girişimci kişilik puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Öğrencilerin anne meslek durumlarına göre girişimci kişilik puanları incelendiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş olup ($p=0,003$), annesi kamu sektöründe çalışanların ev hanımı ve özel sektörde çalışanlara göre girişimci kişilik puanlarının daha düşük olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Ailesi düşük gelire sahip öğrenciler, orta ve yüksek gelire sahip olanlara göre girişimci kişilik puanları daha yüksek bulunmuştur ($p=0,001$). Ayrıca daha önce iş kurma deneyimi olmayanların olanlara göre girişimci kişilik puanları daha yüksek bulunmuştur ($p=0,001$). Diğer sosyodemografik özellikler açısından girişimci kişilik puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$) (Tablo 3).

Tablo 3a. Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine göre girişimcilik eğilimi ve girişimci kişilik ölçeği puan ortalaması

Değişkenler	Girişimcilik Eğilimi		Girişimci Kişilik		Risk Alma		Yenilikçilik		Başarma İhtiyacı		Kontrol Odağı		Kendine Güven		Belirsizlik Tolerans	
	Ort.±Ss	p	Ort.±Ss	P	Ort.±Ss	p	Ort.±Ss	p	Ort.±Ss	p	Ort.±Ss	p	Ort.±Ss	p	Ort.±Ss	p
Yaş																
18-21 ¹	3,12±0,30	0,013 1-2=	3,25±0,26	0,03 1-3=	3,20±0,40	0,003 1-	3,14±0,66	0,25	3,65±0,35	0,99	2,92±0,60	0,007 1-	3,19±0,45	0,72	3,37±0,31	0,70
22-25 ¹	3,03±0,39	0,03 2-3=	3,20±0,30	0,02	3,25±0,47	3=0,01	3,08±0,51		3,65±0,44		3,01±0,69	3=0,01	3,15±0,51		3,35±0,36	
26 ve üzeri ³	3,17±0,39	0,02	3,15±0,21		3,03±0,41	2-3=0,04	3,02±0,63		3,66±0,25		2,70±0,57	2-3=0,007	3,20±0,40		3,34±0,27	
Cinsiyet																
Erkek	3,13±0,32	0,39	3,29±0,26	0,006	3,28±0,51	0,01	3,34±0,64	<0,001	3,67±0,39	0,43	2,93±0,65	0,77	3,21±0,47	0,42	3,33±0,32	0,10
Kadın	3,11±0,32		3,23±0,26		3,18±0,39		3,08±0,63		3,64±0,34		2,91±0,60		3,18±0,45		3,37±0,31	
Okul Tipi																
Lisans	3,05±0,32	<0,001	3,23±0,28	0,06	3,21±0,38	0,54	3,11±0,62	0,35	3,62±0,35	0,007	2,89±0,64	0,15	3,14±0,45	0,05	3,36±0,31	0,78
Önlisans	3,17±0,30		3,26±0,25		3,19±0,44		3,15±0,68		3,68±0,35		2,94±0,58		3,22±0,44		3,37±0,32	
Sınıf																
1	3,12±0,30	<0,001	3,21±0,26	<0,001	3,15±0,41	<0,001	3,06±0,64	<0,001	3,65±0,33	0,004	2,88±0,60	<0,001	3,16±0,45	<0,001	3,35±0,31	0,10
2	3,15±0,32	1-4=0,01	3,32±0,26	1-2<0,001	3,28±0,41	1-2=0,001	3,27±0,65	1-2<0,001	3,68±0,37	1-4=0,01	3,01±0,62	1-2=0,01	3,26±0,45	1-2=0,02	3,40±0,32	
3	3,10±0,34	2-4=0,01	3,20±0,27		3,24±0,42		3,18±0,64		3,57±0,32	0,01	2,63±0,68		3,19±0,33	1-4=0,02	3,37±0,25	

4	2,92±0, 44	3-4= 0,01	3,18±0, 27	2-3= 0,02 2- 4=0, 01	3,18±0, 38		3,07±0, 69		3,51±0, 40	2- 4= 0,0 1	3,00±0, 51	1- 3=0,0 4 2-3= 0,01 3- 4=0,0 1	2,99±0, 48	2-4= 0,01	3,32±0, 34	
Doğum Yeri																
Marmara ¹	3,12±0, 29	0,003 2-	3,28±0, 43	0,004	3,25±0, 43	0,08	3,24±0, 55	0,002 2-	3,62±0, 46	0,0 8	2,87±0, 59	0,30	3,17±0, 43	0,001 2-	3,22±0, 37	0,01 1-2=
İç Anadolu ²	3,13±0, 33	5=0,0 5	3,23±0, 27	2-3= 0,02	3,19±0, 41		3,11±0, 66	3=0,0 1	3,66±0, 36		2,90±0, 61		3,17±0, 46	5=0,0 1	3,37±0, 31	0,04 1-3=
Ege ³	3,20±0, 33	3- 5=0,0	3,40±0, 20	3-4= 0,05	3,29±0, 25		3,53±0, 60	3- 4=0,0	3,54±0, 24		3,10±0, 57		3,41±0, 42	4- 5=0,0	3,51±0, 22	0,02
Karadeniz ⁴	3,15±0, 29	1 4-	3,23±0, 25	3-6= 0,01	3,23±0, 48		3,08±0, 65	2 3-6=	3,60±0, 31		2,95±0, 67		3,14±0, 45	1 5-	3,36±0, 34	
Güneydoğu Anadolu ⁵	2,97±0, 34	5=0,0 1	3,32±0, 24		3,23±0, 31		3,31±0, 66	0,008	3,72±0, 25		2,94±0, 55		3,37±0, 37	6=0,0 4	3,36±0, 31	
Doğu Anadolu ⁶	3,05±0, 22		3,18±0, 15		3,25±0, 35		2,98±0, 52		3,56±0, 26		2,85±0, 62		3,10±0, 34		3,34±0, 30	
Akdeniz ⁷	3,06±0, 24		3,23±0, 21		3,05±0, 48		3,12±0, 61		3,63±0, 36		3,06±0, 62		3,19±0, 42		3,36±0, 24	
Anne Meslek																
Ev Hanımı ¹	3,11±0, 32	0,74	3,25±0, 27	0,003	3,19±0, 42	0,31	3,15±0, 66	0,01 1-	3,65±0, 36	0,0 6	2,93±0, 63	0,10	3,19±0, 46	0,25	3,38±0, 31	<0,001 1-2=
Kamu sektörü ²	3,09±0, 27		3,17±0, 22	1-2= 0,01	3,23±0, 41		2,98±0, 62	2=0,0 3	3,59±0, 32		2,82±0, 59		3,13±0, 42		3,26±0, 33	

Özel sektör ³	3,13±0,39		3,30±0,25	2-3=0,02	3,25±0,39		3,23±0,59	2-3=0,01	3,72±0,31		2,99±0,57		3,21±0,41		3,39±0,31	0,001
Serbest M. ⁴	3,15±0,24		3,22±0,34		3,15±0,40		3,01±0,55	1	3,64±0,28		2,79±0,43		3,08±0,42		3,26±0,19	2-3=0,01

Bağımsız T Testi, One-Way Anova, Post Hoc Tukey Test

Tablo 3b. Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine göre girişimcilik eğilimi ve girişimci kişilik ölçeği puan ortalaması

Değişkenler	Girişimcilik Eğilimi		Girişimci Kişilik		Risk Alma		Yenilikçilik		Başarma İhtiyacı		Kontrol Odağı		Kendine Güven		Belirsizlik Tolerans	
	Ort.±Ss	p	Ort.±Ss	p	Ort.±Ss	p	Ort.±Ss.	p	Ort.±Ss.	p	Ort.±Ss	p	Ort.±Ss.	p	Ort.±Ss	p
Baba Meslek																
Çalışmıyo r ¹	3,05±0,27	0,63	3,30±0,39	0,11	3,25±0,34	0,78	3,13±0,79	0,10	3,62±0,36	0,61	2,87±0,60	<0,001	3,25±0,28	0,01	3,36±0,28	0,90
Kamu sektörü ²	3,11±0,29		3,23±0,25		3,20±0,43		3,05±0,65		3,65±0,35		2,95±0,59	2-5=	3,17±0,44	3-4=	3,35±0,31	
Özel sektör ³	3,13±0,34		3,26±0,25		3,20±0,42		3,14±0,63		3,67±0,35		2,90±0,63	0,01	3,25±0,39	0,01	3,37±0,30	
Serbest Meslek ⁴	3,11±0,33		3,25±0,28		3,19±0,39		3,18±0,63		3,64±0,36		2,99±0,62	0,001	3,12±0,52	0,001	3,38±0,35	
Emekli ⁵	3,11±0,34		3,19±0,24		3,16±0,45		3,20±0,67		3,61±0,33		2,61±0,49	4-5=0,001	3,19±0,45	0,001	3,36±0,26	
Aile Gelir Düzeyi																
5000 TL ve ¹ altı	3,16±0,28	0,003	3,29±0,27	0,001	3,18±0,41	0,01	3,25±0,66	0,001	3,66±0,28	0,72	2,98±0,60	0,07	3,23±0,46	0,003	3,43±0,30	0,001
5001-9000 TL ²	3,10±0,34	2=0,02	3,23±0,28	1-2=0,01	3,18±0,42	0,03	3,11±0,63	0,001	3,65±0,39		2,91±0,61		3,18±0,46	1-3=	3,34±0,33	0,001

9001 TL ve üzeri ³	3,06±0,32	1-3=0,003	3,20±0,21	1-3=0,001	3,28±0,40	0,01	2,98±0,65	1-3=0,001	3,64±0,34		2,85±0,61		3,11±0,41	0,02	3,33±0,28	0,001
<i>Kariyer hedefi</i>																
Kamu sektörü ¹	3,10±0,31	0,003 1-2=	3,21±0,28	0,06	3,22±0,41	0,15	3,14±0,67	0,26	3,66±0,36	0,42	3,01±0,59	0,001	3,19±0,43	0,50	3,38±0,32	0,16
Özel sektör ²	3,18±0,36	0,02 2-	3,21±0,22		3,13±0,40		3,14±0,60		3,66±0,31		2,77±0,62	1-2=0,00	3,20±0,47		3,35±0,27	
Aile işi ³	2,90±0,24	3=0,02	3,17±0,21		3,16±0,52		2,77±0,32		3,62±0,26		2,70±0,55	1 1-4=	3,20±0,27		3,37±0,31	
Kendi işi ⁴	3,13±0,32		3,19±0,25		3,18±0,42		3,11±0,63		3,61±0,35		2,76±0,61	0,001	3,14±0,49		3,32±0,32	
<i>İş kurma deneyimi</i>																
Hayır	3,12±0,30	0,16	3,25±0,26	0,001	3,20±0,40	0,81	3,14±0,66	0,18	3,66±0,34	0,006	2,93±0,61	0,03	3,19±0,45	0,01	3,37±0,31	0,001
Evet	3,06±0,54		3,11±0,29		3,18±0,54		3,02±0,49		3,52±0,47		2,68±0,64		3,04±0,41		3,23±0,38	

Bağımsız T Testi, One-Way Anova, Post Hoc Tukey Test

Girişimcilik eğilimi ile girişimci kişilik arasındaki korelasyon analizi incelendiğinde pozitif yönde, orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur ($r=0,341$; $p<0,01$). Girişimcilik eğilimi ile girişimci kişilik alt boyutları arasında ise pozitif yönde, zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur ($p<0,01$) (Tablo 4).

Tablo 4. Girişimci kişilik ile girişimcilik eğilimi arasındaki korelasyon analizi

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8
1.Girişimcilik Eğilimi	1							
2.Girişimci Kişilik Ölçeği Geneli	0,341 **	1						
3.Risk Alma	0,221 **	0,579 **	1	0,266 **	0,221 **	0,072 *	0,299 **	0,254 **
4.Yenilikçilik	0,211 **	0,625 **		1	0,172 **	0,036	0,238 **	0,181 **
5.Başarma İhtiyacı Duyma	0,242 **	0,536 **			1	0,161 **	0,168 **	0,390 **
6.Kontrol Odağı	0,096 **	0,499 **				1	0,073 *	0,095 **
7.Kendine Güven	0,220 **	0,546 **					1	0,131 **
8. Belirsizliğe Tolerans	0,229 **	0,487 **						1

* $p<0,05$; ** $p<0,01$

Girişimci Kişilik ile Girişimcilik Eğilimi arasındaki neden-sonuç ilişkisini belirlemek üzere basit doğrusal regresyon analizi yapılmış ve sonuç anlamlı bulunmuştur ($F=131,970$; $p=0,000$). Girişimci kişilik özelliği, girişimcilik eğiliminin %11,6'sını açıklamaktadır. Girişimci kişilik özelliğinin yükseltilmesi girişimci eğilim gösterme düzeyini artırmaktadır ($\beta=0,409$) (Tablo 5).

Tablo 5. Girişimci kişilik ile girişimcilik eğilimi arasındaki regresyon analizi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	Standard ize Edilmiş β	F	Model (p)	R ²
Girişimcilik Eğilimi	Sabit	1,792	15,4 47	0,00 0	0,341	131,9 70	0,000	0,116
	Girişimci Kişilik	0,409	0,03 6	0,00 0				

3. TARTIŞMA

Sağlık bilimleri alanında eğitim alan lisans ve ön lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ile girişimci kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada öğrencilerin girişimcilik eğilim ölçeğinden aldıkları ($3,11\pm0,32$) puan ortalaması orta düzeyde bulunmuştur. Girişimci Kişilik Ölçeği toplam puanı ($3,24\pm0,27$) saptanırken alt boyutlarından Risk Alma

(3,20±0,41), Yenilikçilik (3,13±0,65), Kontrol Odağı (2,92±0,61), Kendine Güven (3,18±0,45), Belirsizliğe Tolerans (3,36±0,31) puan ortalamaları orta düzeyde bulunmuştur. Başarma İhtiyacı Duyuma alt boyut puanı (3,65±0,35) ise yüksek düzeyde bulunmuştur. Isparta Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ile girişimci kişilik özelliklerinin araştırıldığı çalışmada öğrencilerde yenilikçilik, duyarlılık ve fırsatçılık özellikleri daha fazla görülürken strese karşı dayanma kişilik özelliği ise düşük düzeyde görülen girişimci kişilik özellikleri arasındadır (Yüksel vd., 2015). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyodemografik özellikleri ile girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada girişimci kişilik özellikleri toplam ve alt boyut puanlarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Türkoğlu vd., 2017). İstanbul'da hemşirelik fakültesi son sınıf öğrencilerinde (n=265) yapılan çalışmada öğrencilerin kişilik özellikleri, girişimcilik eğilimleri ve kariyer uyum yetenekleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Öğrencilerin girişimcilik ölçeği puanını orta düzeyin üstünde olduğunu saptanmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin kişilik özellikleri, girişimcilik eğilimleri ve kariyer uyum yeteneği puanları arasındaki ilişki pozitif yönde zayıf ve orta düzeyde oldu tespit edilmiştir (İspir vd., 2019). Mirza ve Demiral (2019) yüksek lisans öğrencileriyle yaptıkları çalışmada, öğrencilerin yenilikçilik, başarıma ihtiyacı duyma, risk alma, kendine güven ve kontrol odağı kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimini arttırdığını tespit etmişlerdir. Öğrencilerin yaşları ile girişimcilik eğilimi hem de girişimci kişilik ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Öğrencilerden 22-25 yaş grubu öğrencilerin girişimcilik eğilimi ölçek puanının daha düşük olduğu tespit edilmişken (p<0,05). 18-21 yaş grubu öğrencilerin girişimci kişilik ölçek puanının 26 ve üzeri yaş grubuna puanı anlamlı olarak daha yüksektir (p=0,02).

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre girişimci kişilik ölçeği puanı ortalamaları incelendiğinde erkek öğrencilerin puanının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (p=0,006). Nazarlı (2021), Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin öz yeterlilik ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında erkek öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini kız öğrencilerin girişimcilik eğiliminde daha yüksek olduğunu tespit etmişleridir. Öğrencilerin eğitim düzeyinin ve yaş grubunun öğrencilerin girişimcilik eğilimi ve öz-yeterlilik arasında anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır. Çalışmamızda öğrenciler eğitim kademelerine göre değerlendirildiğinde ön lisans öğrencilerinin, lisans öğrencilerine göre girişimcilik eğilimi puanları daha yüksek bulunmuştur (p<0,001). Öğrencilerin okudukları sınıf düzeylerine göre de girişimcilik eğilimi puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (p<0,001), Ülkemizde dış protez teknolojileri ve optisyenlik gibi ön lisans programı mezunlarının kendi işyerlerini açmaları için kredi desteği sağlanmaktadır. Dolayısıyla bu durum ön lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimi puanlarının daha yüksek çıkmasına neden olmuş olabilir. Kavşur (2015) sağlık yönetimi bölümünde okuyan öğrencilerde yaptığı çalışmasında öğrencilerin kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasında pozitif yönlü ilişkisini olduğunu ve kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimini etkilediğini tespit etmiştir. Endonezya'da farklı üniversitelerde okuyan öğrencilerle yapılan çalışmada girişimcilik eğitimin girişimci öz yeterliliğini ve girişimci düşünmeyi güçlü bir şekilde etkilediğini, ayrıca girişimcilik tutumunun hem girişimcilik eğitiminde hem de öğrencilerin girişimci zihniyetine yönelik öz-yeterliliklerinde aracılık etmede önemli bir rol oynadığını saptamışlardır (Wardana vd., 2020). Öğrencilerin yaşadıkları coğrafi bölgeye göre girişimci kişilik puanları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir (p=0,004). Ege Bölgesi'nde doğup büyüyenlerin Doğu Anadolu, Karadeniz ve İç Anadolu Bölgesi'nde doğanlara göre puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır (p<0,05). Türkiye'de batı bölgelerinin sanayi ve turizm gibi alanlarda gelişmişlik farkları ile istihdam olanaklarını çeşitliliği açısından bu bölgelerde ikamet eden öğrencilerin girişimci kişilik puanlarının daha yüksek olmasına neden olmuş olabilir. Ailesi düşük gelire sahip öğrenciler, orta ve yüksek gelire sahip olanlara göre

girişimci kişilik puanları daha yüksek bulunmuştur ($p=0,001$). Ekonomik gelirin düşük olması öğrencileri iş kurma ya da iş olanakları hakkında daha istekli olmalarını sağlayabilir. Benzer şekilde Türkoğlu ve arkadaşlarının (2017) meslek yüksekokulu öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada aile geliri ile girişimci kişilik özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Öğrencilerin kariyer hedeflerine göre girişimcilik eğilimi puanlarında anlamlı farklılık bulunmuş olup ($p=0,003$), özel sektörde çalışmayı hedefleyenlerin kamu sektörü ve aile işinde çalışmayı hedefleyenlere göre puanları daha yüksektir ($p<0,05$). Öğrencilere kariyer danışmanlığı yapılarak girişimcilik özelliklerinin farkına varmalarına, kariyer planlamalarına rehberlik sağlanırsa onları iş yaşamlarında mesleki doyuma ulaşmalarında aynı zamanda ii performanslarını da olumlu etkisi olacaktır.

Girişimcilik eğilimi ile girişimci kişilik arasındaki korelasyon analizi incelendiğinde pozitif yönde, orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır ($r=0,341$; $p<0,01$). Girişimci Kişilik ile Girişimcilik Eğilimi arasındaki neden-sonuç ilişkisini belirlemek üzere basit doğrusal regresyon analizi yapılmış ve sonuç anlamlı bulunmuştur ($F=131,970$; $p=0,000$). Girişimci kişilik özelliği, girişimcilik eğiliminin %11,6'sını açıklamaktadır. Girişimci kişilik özelliğinde bir birimlik artış girişimci eğilim düzeyinde 0,409 birimlik artış artırmaktadır ($\beta=0,409$). Öğrencilerin kendi kişisel özelliklerinin farkına varmalarını sağlamak eksiklik hissettikleri alanlarda gelişmelerini sağlamak için yaratıcı ve yenilikçi faaliyetleri katılmalarına olanak sağlanması yararlı olacağı düşünülmektedir. Benzer şekilde Batman Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik niyetinin kişilik özellikleri bakımından incelendiği çalışmada girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetine olan etkisi üzerine yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak ($F(1,913) = 130,869$; $\text{sig}=0,000$ $p<0,01$) anlamlı farklı saptanmıştır (Aydemir ve Yılmaz, 2019). Öğrencilere kariyer danışmanlığı yapılarak girişimcilik özelliklerinin farkına varmalarına, kariyer planlamalarına rehberlik sağlanırsa onları iş yaşamlarında mesleki doyuma ulaşmalarında aynı zamanda iş performanslarını da olumlu etkisi olacaktır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sağlık bilimleri alanında eğitim alan lisans ve ön lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ile girişimci kişilik özellikleri arasındaki ilişki incelenmiş ve öğrencilerin girişimcilik eğilimleri araştırılmıştır. Öğrencilerin “risk alma”, “yenilikçilik”, “kontrol odağı”, “kendine güven”, “belirsizliğe tolerans” girişimci kişilik özellikleri alt boyut puanları orta düzeyde ortalamada bulunurken “başarma ihtiyacı” alt boyut puanı yüksek düzeyde bulunmuştur. Öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ile yaş, eğitim kademesi, okudukları sınıf, doğup büyüdükleri coğrafi bölge, ailenin ekonomik durumu ve kariyer hedefleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır. Öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile yaş, cinsiyet, doğum büyüdükleri coğrafi bölge, ebeveyn meslek durumu, ailenin ekonomik durumu ve iş kurma deneyimine sahip olmak arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır. Girişimcilik eğilimi ile girişimci kişilik arasındaki korelasyon analizi incelendiğinde pozitif yönde, orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmış ve geliştirilen regresyon modelinde girişimci kişilik özelliği, girişimcilik eğiliminin %11,6'sını açıklamaktadır. Girişimci kişilik özelliğinin yükseltilmesi girişimci eğilim gösterme düzeyini artırmaktadır. Regresyon analizine göre öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerini etkileyen başka faktörler de olabilir. Bu faktörler (geriye kalan %88) daha ileri araştırmalarla belirlenmelidir.

Bu araştırmada öğrencilerin başarma ihtiyaı yüksek düzeye çıkması aslında öğrencilerin öğrenim hayatı ve sonrasında iř hayatında başarılı olmak istediğini göstermektedir dolayısıyla öğrencilerin bu ihtiyaını karşılamak için rehberlik etmek, eğim programları ve projelerle onlara potansiyellerini gerçekleştirme fırsatları sunulmalıdır. n lisan ve lisans ğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini geliştirmek için yaratıcı ve yenilikçi faaliyetlere rehberlik eden, risk alma, belirsiz ve karmaşık durumlarla baş etme becerilerini geliştiren ders ve uygulamalar müfredata eklenmelidir.

KAYNAKÇA

- Arslan, E., Kendir, H. & Türkmen, F. (2018). Turizm İşletmeciliği Eğitimi Alan Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimi: Kazakistan-Kırgızistan-Türkiye Karşılaştırması. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(4), 655-669.
- Aydemir, Y., & Yılmaz, O. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetinin Kişilik Özellikleri Bakımından İncelenmesi: Batman Üniversitesi Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi* 14(2), 247-261.
- Balaban, Ö. & Özdemir, Y. (2008). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, (3)2, 133-147.
- Banai, M. & Tulimieri, P. (2013). Knowledge, Skills and Personality of the Effective Business Consultant. *Journal of Management Development*, 32(8), 886-900.
- Barot, H. (2015). Entrepreneurship - A Key to Success. *The International Journal of Business and Management*, 3(1), 163-165.
- Benabou, R. & Tirole, J. (2002). Self-confidence and Personal Motivation. *The Quarterly Journal of Economics*, 117(3), 871-915.
- Bozkurt, Ö. (2007). Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2(2), 93-111.
- Bozkurt, Ö., Ercan, A. & Yurt, İ. (2018). Bireysel Değerler İle Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi: Düzce Üniversitesi Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 13(1), 43-55.
- Chang, W.J., & Wyszomirski, M. (2015). What is Arts Entrepreneurship? Tracking the Development of its Definition in Scholarly Journals. *Journal of Entrepreneurship in the Arts*, 4(2); 11-31.
- De Berker, A., Rutledge, R., Mathys, C., Marshall, L., Cross, G., Dolan, R., & Bestmann, S. (2016). Computations of Uncertainty Mediate Acute Stress Responses in Humans. *Nature Communications*, 7, 10996.
- Diandra, D., & Azmy, A. (2020). Understanding Definition of Entrepreneurship. *International Journal of Management, Accounting and Economics*, 7(5), 235- 241.
- Dil, S., Uzun, M., & Aykanat, B. (2012). Hemsirelik Eğitiminde İnovasyon. *International Journal of Human Sciences*, 9(2):1217-1228.
- Doğan, N. (2013). Türkiye’de Girişimcilik Eğilimi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Doval, E. (2019). Risk Management Process in Projects. *Review of General Management*, 30(2), 97-113.
- Eurostat, (2021). <https://ec.europa.eu/eurostat/web/structural-business-statistics/entrepreneurship>. (Erişim tarihi: 28 Kasım 2021).
- Girginer, N. & Uçkun, N. (2004). İşletmecilik Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Bakış Açılı: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F İşletme Bölümü Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama. 3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, 25-26 Kasım, Eskişehir.
- Gutierrez, A.R.C., & Guerrero, A.B. (2011). Education and Entrepreneurship: Educating in the New Competence of Autonomy and Personal Initiative. *International Journal of Learning*. 18(8), 237- 247.
- Güney, S. (2016). Davranış Bilimleri. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Hessels, J., & Naudé, W., (2019). The Intersection of the Fields of Entrepreneurship and Development Economics: A Review towards a New View. *Journal of Economic Surveys*, 33(2); 389-403.
- Hofmeister, Á., Kopfer-Rácz, K., & Sas, D. (2015). Entrepreneurial Inclination of Leaders of Hungarian Small And Medium-Sized Enterprises. *Vezetéstudomány*, 46(7), 41–51.
- Koe, W-L., Sa’ari, J. R., Majid, I. A. & Ismail, K. (2012). Determinants of Entrepreneurial Intention of Millennial Generation. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 40: 197-208.
- Ibudinni, A. S., Mozie, D., & Ayeni, A. W. A. A. (2021). Entrepreneurial characteristics amongst university students: Entrepreneurial characteristics amongst university students: insights for understanding entrepreneurial intentions amongst youths in a developing economy. *Education+Training*, 63(1), 71-84.
- İspir, Ö., Elibol, E., & Sönmez, B. (2019). The relationship of personality traits and entrepreneurship tendencies with career adaptability of nursing students. *Nurse Education Today*, 79, 41-47.
- Karadeniz, E. E. (2018). Türkiye’de Girişimcilik ve Uluslar arası Karşılaştırma, *Global Entrepreneurship Monitor (GEM)*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Yayınevi. https://webdosya.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Giri%C5%9Fimcilik/GEM_Ku%CC%88resel_Giris%CC%A7imcilik_Monito%CC%88ru%CC%88-2019_Tu%CC%88rkiye_Raporu.pdf. Erişim tarihi: 20.11.2021
- Koh, C. H. (1996). Testing Hypotheses of Entrepreneurial Characteristics a Study of Hong Kong MBA Students. *Journal of Managerial Psychology*, 11(3), 12-25.
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14(2), 209-226.
- Krueger, Jr., N. F., & Brazeal, D. V. (1994). Entrepreneurial Potential & Potential Entrepreneurs. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 18(3), <https://doi.org/10.14211/regepe.v7i2.1071>.
- Krueger, Jr., N. F., & Brazeal, D. V. (2018). Entrepreneurial Potential and Potential Entrepreneurs. *Iberoamerican Journal of Entrepreneurship and Small Business*, 7(2), 201–226.
- Lengyel, G. Y. (2008). A vállalkozói hajlandóság hatása a vállalkozásra és a jólétre. A Magyar Háztartás Panel néhány tanulsága (1992–2007), (Effects of entrepreneurial inclination on entrepreneurship and well-being. some lessons of the Hungarian Household Panel). In T. Kolosi, & I. Gy. Tóth (Eds.), *Társadalmi riport 2008* (pp. 429–450). Társasági.
- Maya, İ. & Yılmaz, A. (2018). Karşılaştırmalı Eğitim Bağlamında Bazı AB Ülkeleri ile Türkiye’nin Girişimcilik Eğitimi Uygulamaları. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 13(1), 25-41.
- Mirza, Ş. & Demiral, G. (2019). Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkileri ve Yüksek Lisans Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11 (4), 3256-3268.
- Nazarlı, S. (2021). Öz-yeterlilik ile Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişki: Türk ve Yabancı Öğrencilerin Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Perpek, E., Gyori, A. & Lengyel, G. (2021). Preferred leadership style, managerial and entrepreneurial inclination among Hungarian students. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 10:44.
- Pituch KA, Stevens JP. (2012). *Applied Multivariate Statistics for The Social Sciences*. New York: Routledge.
- Sümbüloğlu, K. (1993). *Biyoistatistik*. Ankara: Özdemir Yayıncılık.
- Taşgıt, Y. E. & Durak, M. (2017). Kurum Kültürü Türlerinin Kurumsal Girişimcilik Davranışları Üzerindeki Etkisinin Belirlemeye Yönelik Bir Örnek Olay İncelemesi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 12(1), 41-56.
- Taysı, K. & Canbaz, S. (2014). Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini Ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 4(1), 59-67.
- TUİK (Türkiye İstatistik Kurumu), (2020). Girişimcilik ve İş Demografisi, 2020. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Entrepreneurship-and-Business-Demography-2020-37187> (Erişim tarihi: 30 Kasım 2021).
- TUİK (Türkiye İstatistik Kurumu), (2021). İşgücü İstatistikleri, III. Çeyrek: Temmuz - Eylül, 2021. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İsgucu-Istatistikleri-III.-Ceyrek:-Temmuz---Eylul,-2021-37547&dil=1> (Erişim tarihi: 29 Kasım 2021).
- Türkoğlu, T., Tetik, S., & Açıkgoz, A. (2017). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyo-Demografik Özellikleri İle Girişimci Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Araştırılması. *Journal of Yaşar University*, 12(45), 76-92.
- Uzuntarla, Y., Ceyhan, S., & Fırat, İ. (2016). Sağlık Kurumlarında Yenilikçilik: Bingöl İli Örneği. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 189-202.
- Uzuntarla, Y. (2020). Sağlık Hizmetlerinin Sosyal Yönü: Kişilik, Empati, Duygusal Emek ve Tükenmişlik. Ankara: IKSAD Yayınları.
- Wardana, L. W., Narmaditya, B. S., Wibowo, A., Mahendra, A. M., Wibowo, N. A., Harwida, G., & Rohman, A. N. (2020). The impact of entrepreneurship education and students' entrepreneurial mindset: the mediating role of attitude and self-efficacy. *Heliyon*, 6(9), e04922.
- Yüceol, N. (2017). Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Alan Kursiyerlerin Demografik Özelliklerinin Girişimcilik Özelliklerine Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 4(12), 795-810.
- Yüceol, N. (2018). Girişimcilik Eğitimi Alan Kişilerin Girişimci Kişilik Özellikleri Ve Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, İstanbul.
- Yüksel, H., Cevher, E., & Yüksel, M. (2015). Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(5), 143-156.